

İÇ MEKAN BİTKİLERİNİN İSTEKLERİ
(sıcaklık, ışık, orantılı nem, su,
saksı harcı vb.)

SICAKLIK

Bitkilerin büyüme ve gelişmeleri ile buldukları ortamın sıcaklığı arasında sıkı ilişkisi vardır. Genel olarak 0-45 °C arasında bitkiler, gelişme ve büyüme gösterirler. Ancak büyüme sıcaklığı, doğal yayılış alanlarına uygun olarak, her iç mekan bitkisi için farklı olabilmektedir.

Genellikle iç mekan bitkileri 0 °C'nin üzerindeki sıcaklıklarda yetişebilse de, tropikal kökenli bitkilerin çoğu 10 °C'nin altındaki sıcaklıklardan zarar görür. Yüksek sıcaklık derecelerine dayanıklılıkları da bitki çeşidi, hava orantılı nemi ve sulama suyunun miktarına göre değişmektedir. İç mekan bitkileri genellikle de 40 °C nin üzerindeki sıcaklıklara dayanamaz.

Sıcaklıktaki ani düşüş ve yükselişler, genellikle solmalara, yaprakların düşmesine, kalıcı zararlara ve ölüme yol açabilir.

İÇ MEKAN BİTKİLERİNİN SICAKLIK İSTEKLERİ

Çizelge 1: Bazı iç mekan süs bitkilerinin sıcaklık gereksinimleri (°C)

Yüksek Sıcaklık Kışın:16-20 Yazın:18-25	Orta Sıcaklık Kışın:8-15 Yazın:15-18	Düşük Sıcaklık Kışın:5-8 Yazın:15-20
Ananas	Begonia rex	Agave
Anthurium	Chlorophytum	Aloe
Aphelandra	Cyclamen	Asparagus
Caladium	Ficus	Bougainvillea
Codiaeum	Monstera	Campanula
Cordyline	Nephrolepis	Ceropegia
Dieffenbachia	Orchidaceae	Citrus
Dracaena	Palmae	Crassula
Guzmania	Poinsettia	Echeveria
Maranta	Primula	Fatsia
Microcoelum	Rhaphidophora	Fuchsia
Neoregelia	Rhododendron	Gasteria
Nidularium	Saintpaulia	Helxine
Pachystachys	Sansevieria	Punica
Phalaenopsis	Tradescantia	Sedum

IŞIK

IŐ MEKAN BİTKİLERİNİN IŞIK İSTEKLERİ

İç mekan bitkileri doğadaki diğer bitkiler gibi fotosentez yapabilmeleri, büyüme ve gelişmeleri için ışığa gereksinim duyarlar. Kökeni tropikal ormanlara dayanan ve yetersiz ışık koşullarına uyum gösteren türler dışında, iç mekan bitkilerinin çoğu en iyi şekilde ışıklandırılmış ortamlarda iyi gelişim gösterirler. Çünkü, iç mekanlardaki ışık şiddeti dış mekanlarda, hatta ağaç altlarına oranla daha azdır. Işık gereksinimi bitki türüne göre değişim gösterebildiği gibi, döneme göre de farklı düzeylerde olabilmektedir. Bitkiler gelişme dönemlerinde bol ışığa, buna karşın dinlenme dönemleri süresince daha az ışığa gereksinim duyarlar.

İç mekan bitkileri ışığa olan gereksinimleri açısından güneşli, aydınlık, yarı gölge ve gölge yerlerde yetiştirilen bitkiler olmak üzere başlıca 4 grupta toplanır.

İÇ MEKAN BİTKİLERİNİN IŞIK İSTEKLERİ

Birinci gruba giren süs bitkileri iç mekanlarda çoğunlukla güneye bakan pencerelerde veya yazın bahçede doğrudan doğruya güneş ışığı alan yerlerde bulundurulur. İkinci gruba girenler ise; doğrudan doğruya ve sürekli güneş ışığı almayan yerlerde yetiştirilen bitkilerdir. Bunların doğu veya batı penceresinin hemen arkasında bulundurulmaları uygundur. Yarı gölge yerleri seven bitkiler ise, hafif veya çok hafif güneşli yerlerde bulundurulur. Bunların doğu veya batıya bakan pencerelerin yakınında bulundurulması uygun olup, ayrıca çok güneşli zamanlarda bu yerlerin gölgelenmesi gerekir. Gölge koşullarda yetişen süs bitkileri ise iç mekanların güneş almayan yerlerinde (özellikle kuzeye bakan pencerelerde) ve seraların iyice gölgelenmiş bölümlerinde bulundurulmalıdır.

İÇ MEKAN BİTKİLERİNİN IŞIK İSTEKLERİ

Güney Pencereleri İçin Uygun Bitkiler	Doğu ve Batı Pencereleri İçin Uygun Bitkiler	Kuzey Pencereleri İçin Uygun Bitkiler
Begonia (kışın)	Anthurium	Aglaonema
Beloperone	Begonia	Araucaria
Bromeliadlar (1)	Bromeliadlar (1)	Aspidistra
Camellia	Caladium	Begonia
Ceropegia	Campanula	Bromeliadlar (1)
Citrus	Citrus	Caladium
Coleus	Cyclamen	Chlorophytum
Cyperus	Cyperus	Dieffenbachia
Euphorbia millii	Dieffenbachia	Dizygotheca
Fuchsia	Dracaena	Eğreltiler (3)
Gardenia	Eğreltiler (3)	Ficus
Hippeastrum	Ficus	Fittonia
Kaktüsler	Fuchsia	Helxine
Kalanchoe	Hedera	Hedera
Pelargonium	Hippeastrum	Maranta
Poinsettia	Hoya	Microcoelum
Sukkulentler (g)	Impatiens	Monstera
Zantedeschia	Kaktüsler	Peperomia
Orkideler (4)	Philodendron	
Palmiyeler (5)	Pilea	
Primula	Rhaphidophora	
Rhododendron	Saintpaulia	
Saintpaulia	Saxifraga	
Sinningia	Spathiphyllum	
Spathiphyllum	Tradescantia	

(Alp, vd. 2011)

Yapay Işık:

İç mekanlarda bitki kullanım alanlarının, her zaman bitkilerin gereksinimine uygun ışığı sağlaması mümkün olmaz. Özellikle merdiven altı gibi geniş, göze hoş gelmeyen alanların değerlendirilmesi ve daha iyi bir görünüme sahip olması amacıyla iç mekan bitkilerinin kullanımı söz konusu olabilmektedir.

Güneş ışığının yetersiz olduğu durumda yapay ışık kullanılması, genellikle başvurulan bir yöntemdir. Yapay ışık, güneş ışığına benzerse de, 4-5 saatlik güneş ışığına eşdeğer bir ışıklandırma için aynı süre yapay ışık kullanılması yeterli olmaz. Sağlıklı bitki yetiştirmek için yaklaşık 12-16 saat yapay ışıklandırma yapmak gerekebilir.

Yapay ışıklandırma genellikle floresans tüplerle yapılır. Yapay ışık altında yetiştirilen bitkilerde yeterli hava neminin sağlanmasına da özen gösterilmelidir.

ORANTILI NEM VE SU

Nem, yüksek sıcaklık ve şiddetli ışıktan kaynaklanan olumsuz etkiyi azaltarak bitkide dengeli bir gelişme sağlar. Bu nedenle iç mekan süs bitkileri yetiştiriciliğinde orantılı (nispi) nemin önemi büyüktür.

Tropikal kökenli bitkilerin nem ihtiyacı % 80'in üzerinde, diğer birçok bitkinin ise %60-70 civarındadır.

İç mekan süs bitkilerini nem isteklerine göre iki grupta sınıflandırılabilir:

DÜŞÜK NEMLİ

ORTAM İSTEYENLER

Adenium obesum

Aechmea chantinii

Aloe aristata

Euphorbia obesa

Kalanchoe daigremontiana

Opuntia tunicata

Tillandsia deiriana

Tillandsia streptophylla

NEMLİ

ORTAM İSTEYENLER

Aphelandro squarrosa

Adiantum raddianum

Calathea roseopicta

Codiaeum 'Petra'

Cyperus albostriatus

Fittonia verschaffeltii

Maranta leuconeura

Peperomia caperata

SAKSI HARCİ

Bitkilerin içinde buldukları yetiştirme ortamı özellikleri kullanılan malzemeye göre değişkenlik göstermektedir. Bitki isteğine göre harç hazırlanarak yetiştiricilik yapılması önemlidir. Farklı materyallerin bitki ihtiyacına göre belirli oranlarda karıştırılması gerekmektedir.

Harç hazırlamada kullanılan başlıca materyaller şunlardır:

Toprak: Yetiştiricilikte kullanılacak toprakta kum, silt ve kil parçacıklarının uygun oranlarda karışmış halde bulunmaları gereklidir.

Torf (Turba) : Bataklık ve benzeri su altındaki arazilerde yetişen bitkilerin kısmen parçalanmasıyla oluşmuş organik maddelerdir.

Yaprak çürüntüsü: Yaprakların parçalanma ve çürümesi sonucu oluşmuş materyaldir.

Ahır gübresi: Sığır, at, koyun, keçi gibi hayvanların katı ve sıvı dışkıları ile yataklık olarak kullanılan sap, saman gibi materyallerin fermantasyonuyla oluşmuş gübrelere denir.

Diğer organik materyaller: Turba ve yaprak çürüntüleri dışında kalan, parçalanmış ağaç kabukları, saman, yer fıstığı ve çeltik kabukları gibi organik materyallerdir.

Kum ve çakıl: Hazırlanacak harcın hacim ağırlığını ve su tutma kapasitesi gibi fiziksel özelliklerini değiştirmek amacıyla turbaya karıştırılmış maddelerdir.

Perlit: Volkanik kökenli bir maddedir.

KAYNAKLAR

- Milli Eğitim Bakanlığı, Tarım – Süs Bitkileri, Erişim Tarihi: 02.10.2018 http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/S%C3%BCs%20Bitkileri.pdf
- Onat, İ. İç Mekan Süs Bitkilerinin Genel İstekleri, Erişim Tarihi: 02.10.2018 <https://slideplayer.biz.tr/slide/2001969/>
- Brookes, J. 1996. House Plants, 101 Essential Tips. Dorling Kindersley, London.
- Çelem, H. ve Arslan, M. 1995. İç Mekan Bitkileri. Tagey Yayıncılık, Ankara.
- Donaldson, S. and Mchoy, P. 2009. Saksı Bitkileri El Kitabı. Çeviren: Fügen Yavuz. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Hessayon, D.G. 1998. The House Plant Expert. Expert Books, Transworld Publishers Ltd. London.
- Lancaster, R and Biggs M. 1998. What Houseplant Where. Dorling Kinderley Limited, London.
- Oral, N. 1987. İç Mekan Süs Bitkileri, Özellikleri, Üretimi ve Bakımı. Tarımsal Araştırmaları Destekleme ve Geliştirme Vakfı Yayın No: 14, Yalova.
- Yazgan M. E., Uslu, A. ve Özyavuz, M. 2013. İç Mekân Bitkileri ve Tasarımı, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayın No: 1609, Ankara.
- Yazgan, M. E., Uslu, A., Tanrıvermiş, E., 2003. İç Mekanda Bitkisel Tasarım. Saksılı Süs Bitkileri Üreticiliği Derneği Yayınları, Ankara.
- Alp, Ş., Onat, İ., Kupık, M., 2011. Süs Bitkisi Üretim Teknikleri ve Bakım İstekleri. <http://www.anadoluparkbahceler.com/kitap.php?kitap=susbitkileri-uretim-ve-bakimi>